

6. Majandus

6.1. SA Järvamaa Arenduskeskuse tegevus 2004. aastal

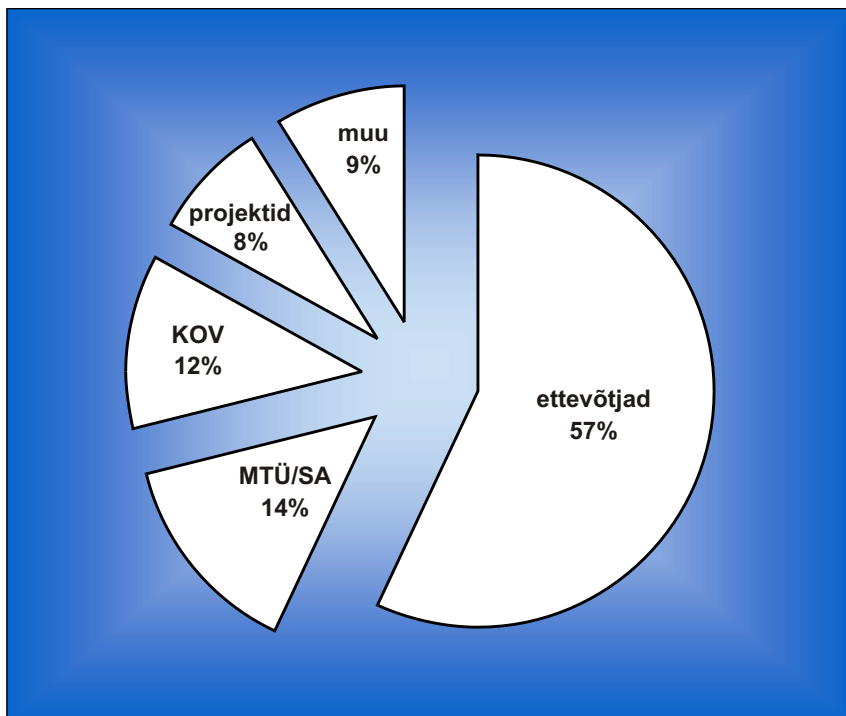
Sihtasutus Järvamaa Arenduskeskus asutati 14. veebruaril 2003. aastal Järvamaa Omavalitsuste Liidu otsusega. Sihtasutus registreeriti Tallinna Linnakohtu registriosakonnas 17. aprillil 2003. Sihtasutuse juhatus on üheliikmeline, nõukogu kaheksaliikmeline. Sihtasutuse Järvamaa Arenduskeskus tegevuse eesmärk on toetada regiooni sotsiaalset ja majanduslikku arengut programmide, projektide algatamise, koordineerimise, nõustamise ja juhtimise ning korraldamisega.

Sihtasutuse Järvamaa Arenduskeskus missioon on toetada Järva piirkonna ettevõtete, kohalike omavalitsuste, mittetulundusühenduste ja üksikisikute arendustegevust, pakkudes lahendusi ideede vormistamisest kuni projekti rahastamisele esitamiseni, kasutades keskuse teadmisi, kogemusi ja oskuseid.

2004. aastal toimus SA Järvamaa Arenduskeskuse eestvedamisel 7 teabepäeva, kus osales 128 inimest. Ettevõtlike Arendamise Sihtasutuse kaudu sai SA Järvamaa Arenduskeskus toetust kolmele väikeprojektile, mis olid suunatud ettevõtjate arengule, koolitustel osales kokku 55 inimest. Eri-neauid koolitusi korraldasime 7, nii ettevõtjatele, IT-valdkonna inimestele kui ka MTÜde esindajatele, osalejaid nendel koolitustel oli kokku 294.

2004. aastal nõustasid SA Järvamaa Arenduskeskuse konsultandid 205 korral ettevõtjaid, 160 korral MTÜ/SA-de esindajaid, kohalikke omavalitsusi nõustati 137 korral ning projektialast nõustamist anti 93 korral. 2004. aastal oli kokku 1115 klienti.

• Joonis 1. SA Järvamaa Arenduskeskuse poolt mõustatud kliendid protsentides

• Tabel 1. SA Järvamaa Arenduskeskuse nõustamismahud sihtrühmade kaupa 2004. aastal

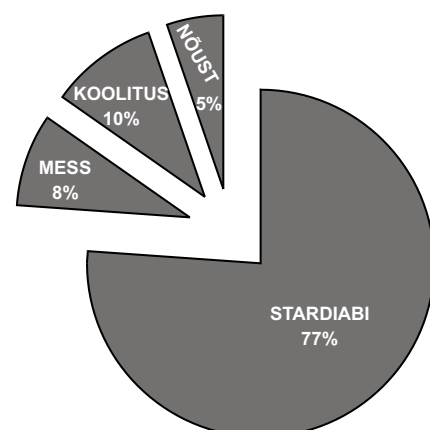
Sihtrühm	Nõustamisliik	Arv
Alustavate ettevõtjate nõustamine	Nõustatud alustavaid ettevõtjaid kokku	128
	Nõustatud Starditoetuse taotlusi	16
	Neist EASi rahastatud taotlusi	6
	Starditoetuse abil tekkinud ettevõtete arv	6
	Starditoetuse abil loodud töökohtade arv	36
	Väljaspool Starditoetust nõustatud äriplaanide arv	17
	Väljaspool Starditoetust keskuse nõustamise abil tekkinud ettevõtete arv	7
	Väljaspool Starditoetust keskuse nõustamise abil loodud töökohtade arv	14
Tegutsevate ettevõtjate nõustamine	Nõustatud tegutsevaid ettevõtteid kokku	77
	s.h nõustatud EASi programmidest	69
	Esitatud Ettevõtluse infrastruktuuri arendamise taotlusi (keskuse nõustamise abil)	4
	Neist EASi rahastatud taotlusi	2
	Esitatud Nõustamistoetuse taotlusi (keskuse nõustamise abil)	2
	Neist EASi rahastatud taotlusi	2
	Esitatud Ekspordiplaani taotlusi (keskuse nõustamise abil)	0
	Neist EASi rahastatud taotlusi	0
	Esitatud Koolitustoetuse taotlusi (keskuse nõustamise abil)	7
	Neist EASi rahastatud taotlusi	7
	Finantseeritud messitoetuse taotlused	15
	Neist EASi poolt välja makstud taotlused	15
Mittetulundusühenduste nõustamine	Nõustatud mittetulundusühendusi kokku	160
	Nõustatud mittetulundusühenduse asutamist	32
	Loodud mittetulundusühenduste arv, kes kasutasid keskuse nõustamist	17
	Nõustatud mittetulundusühenduste projektide arv	29
	Neist rahastatud projekte	9
Omavalitsuste nõustamine	Omavalitsuste nõustamisi kokku	137
	Nõustatud omavalitsuste arengukavasid	6
	Nõustatud omavalitsuste projekte	64
	Neist rahastatud projekte	7

• Tabel 2. Toetused ettevõtjatele aastal 2004

Taotlused, mis on läbinud meie nõustamise

	Taotlejate arv	Taotlelav summa	Rahastatud taotlused	Toetuse summa	Tabavuse %
1 Stardiabi	16	2042263	6	876930	43
2 Messitoetus	15	97347	15	97347	100
3 Koolitustoetus	7	115436	7	115436	100
4 Nõustamistoetus	2	61500	2	61500	100
KOKKU	40	2316546	30	1151213	50

• Joonis 2. Toetused ettevõtjatele aastal 2004

• Tabel 2. Nõustatud kliendid omavalitsuste lõikes seisuga 31.12.2004

	Albu	Ambla	Imavere	J-Jaani	Kabala	Kareda	Koeru	Koigi	Lehtse	Oisu	Paide vald	Paide linn	R-Alliku	Türi vald	Türi linn	Väätsa	Mujalt
Järva mk elanike arv*	1499	2456	1088	1932	1072	846	2535	1177	1651	1426	1935	9675	1377	2667	6677	1544	
Järva mk äriühingute arv**	32	37	28	35	10	11	60	22	27	14	60	277	26	43	169	29	
Järva mk FIEde arv***	79	73	81	60	75	32	102	94	82	55	97	25	47	96	15	64	
Ettevõtjate nõustamine	7	7	6	4		8	5	15	6	1	26	75	4	10	21	8	2
messitoetus			1				2		1			10		1	1		
nõustamistoetus											1		1				
koolitustoetus							1		1		1	3	1		1		
stardiabi	1					1		4			2	5			3		
firmavisiit																	
teabepäevad	1	1							1			3					1
teabepäevadel osalejad	6	18		1		2	1		20	1	1	37		1	3		37
tasulised tööd												1					
koolitusprojektid												8			2		
koolitusprojektidel osalejad	1	2	4	4	1	6	2	4		2	11	281	1	2	19	7	2
SA/MTÜde nõustamine		7	3	7		15	10	7	10	3	27	48		8	6	4	5
KOV nõustamine	12	12	9	8	8	11	9	1	14	9	8	9	8	12		7	
projektilane nõustamine	8	6	6	6	6	9	6		9	6	6	1	6	11	1	6	
KLIENTE KOKKU	35	52	29	30	15	52	36	31	61	22	83	470	21	45	55	32	46
% klientide arvust	3,14	4,66	2,60	2,69	1,35	4,66	3,23	2,78	5,47	1,97	7,44	42,15	1,88	4,04	4,93	2,87	4,13
% elanikest	2,33	2,12	2,67	1,55	1,40	6,15	1,42	2,63	3,69	1,54	4,29	4,86	1,53	1,69	0,82	2,07	
% ettevõtete arvust	31,53	47,27	26,61	31,58	17,65	120,93	22,22	26,72	55,96	31,88	52,87	61,59	28,77	32,37	29,89	34,41	
elanike arv*	seisuga 01.01.2004, Järvamaa aastaraamat																
äriühingute arv**	seisuga 01.01.2004, Järvamaa aastaraamat																
FIEde arv***	seisuga 01.01.2004, Järvamaa aastaraamat																

• Tabel 3. Nõustatud kliendid Järva maakonnas kokku

	KOKKU	kokku (tk)		mujalt
		Linnad	Vallad	
Järva mk elanike arv*	39557	16352	23205	x
Järva mk äriühingute arv**	880	446	434	x
Järva mk FIEde arv***	1077	40	1037	x
Ettevõtjate nõustamine	205	96	107	2
messitoetus	16	11	5	0
nõustamistoetus	2	0	2	0
koolitustoetus	8	4	4	0
stardiabi	16	8	8	0
firmaviisid	0	0	0	0
teabepäevad	7	3	3	1
teabepäevadel osalejad	128	40	51	37
tasulised tööd	1	1	0	0
koolitusprojektid	10	10	0	0
koolitusprojektidel osalejad	349	300	47	2
MTÜde nõustamine	160	54	101	5
KOV nõustamine	137	9	128	0
projektilane nõustamine	93	2	91	0
KLIENTE KOKKU	1115	525	544	46
% klientide arvust	100,00	47,09	48,79	4,13
% elanikest	2,82	3,21	2,34	
% ettevõtete arvust	56,97	46,09	36,98	
elanike arv*	seisuga 01.01.2004, Järvamaa aastaraamat			
äriühingute arv**	seisuga 01.01.2004, Järvamaa aastaraamat			
FIEde arv***	seisuga 01.01.2004, Järvamaa aastaraamat			

2004. aastal on SA Järvamaa Arenduskeskus aidanud koostada mitmeid ülemaakondlikke projekte, nagu näiteks 13 Järvamaa valla tänavavalgustussüsteemide ehitamiseks ja renoveerimiseks, mille toetuse suurus on 8,601 miljonit. SA Järvamaa Arenduskeskus aitas koostada eeltaotlust Kesk-Eesti noortekeskusele teavitamis- ja nõustamiskeskuste infrastruktuuri arendamiseks ruumide renoveerimise ja sisseseade soetamiseks 925 892 krooni saamiseks. SA Järvamaa Arenduskeskus koostas Paide Linnavalitsuse projekti, mille abil valmistatakse ette Paide jäätmejaama ja kompostimisväljaku rajamist, toetuse suurus 427 200 krooni.

Samuti on SA Järvamaa Arenduskeskus nõustanud erinevaid positiivse vastuse saanud taotlusi, nagu näiteks MTÜ Kesk-Eesti Käsitööettevõtjate Seltsi koolitusprojekt 344 000 krooni, Albu valla

Valgehobusemäe suusakeskuse ettevalmistustööde projekt 300 000 krooni.

Erinevate ettevõtlusmeetmete abil on maakonda toodud 1,1 miljonit krooni, millest stardiabi saajaid oli 6 ettevõtet 876 930 krooni ulatuses; koolitustoetuse saajaid 7 ettevõtet 115 436 krooni ulatuses; nõustamistoetust 2 ettevõtet 61 500 krooni ulatuses; messitoetust 15 ettevõtet 97 347 krooni ulatuses. Infrastruktuuritoetust sai 2004. aastal 5 ettevõtet 8,107 milj. krooni ulatuses.

SA Järvamaa Arenduskeskuse baaslepingu partner oli 2004. aastal Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus 721 057 krooni ulatuses ning sihtasutuse tegevust toetas ka Järvamaa Omavalitsuste Liit 178 659 krooni ulatuses.

*Katrin Puusepp,
SA Järvamaa Arenduskeskuse juhataja*

6.2. Ettevõtlus- ja majandusnäitajad

Järvamaal oli seisuga 01.01.2005 Äriregistrisse kantud 935 äriühingut, neist 87,2% olid osaühingud, 9,4% aktsiaseltsid, 2,4% tulundusühingud ja 1% täis- ja usaldusühingud. Füüsilisest isikust ettevõtjaid oli Äriregistrisse kantud 1057, enamasti eesmärgil osaleda piiratud enampakkumisega maa ostmisel. Võrreldes eelmise aastaga oli Äriregistrisse kantud ettevõtteid 55 võrra rohkem ja füüsilisest isikust ettevõtjaid 20 võrra vähem.

Äriregistrisse kantud äriühingutest asusid Paide linnas 32%, Türi linnas ~17%, Paide vallas 6,9%, Koeru vallas 6,6% ja Türi vallas 5%. Ülejäänud valdades oli ettevõtteid tunduvalt vähem (tabel 2). Primaarsektori (põllumajandus, metsamajandus, mäetööstus) ettevõtted moodustasid ~13%, sekundaarsektori (töötlev tööstus, energia, ehitus) ettevõtted ~24% ja tertsiaarsektori (kaubandus, söidukite-kodumasinade remont, transport, äriteenindus, isikuteenused) ettevõtted 63% ettevõtete üldarvust (tabel 1). Ettevõtete jagunemisest tegevusalade lõikes annab ülevaate joonis 1. Kõige rohkem oli Järva maakonnas hulgi- ja jaekaubanduse, mootorsöidukite ning tarbeesemete ja kodumasinade remondiga tegelevaid ettevõtteid (32%), järgnesid töötleva tööstuse ettevõtted (16%) ja äriteeninduse ettevõtted (15%).

Välisosalusega ettevõtteid oli kokku 43, osanikke 12 erinevast riigist. 21 ettevõtte osanikud olid Soomest, 6 ettevõttel Saksamaalt, 3 ettevõttel Suurbritanniast ja 2 ettevõttel Norrast.

Ettevõtete liigitamise aluseks on Äriregistrile esitatud andmed.

Ajaleht Äripäev andis 2005. aastal välja erilehe "Järvamaa ettevõtete TOP-50 2004". 10 esimest ettevõtet olid: Türi Bel-Est OÜ, Arctic Finland House OÜ, Tafriks OÜ, Väätša Prügila AS, Konesko AS, Comfort AE AS, Pogi OÜ, Mäo Klaas AS, SP Transit Eesti AS ja Viking Window AS. Suurima käibega ettevõtte oli Piimandusühistu E-Piim 629 536 000 krooniga; suurima käibekasvuga ettevõtte Konesko AS, käibekasv 4,32 korda; suurima kasumiga ettevõtte oli SP Transit Eesti AS 13 819 000 krooniga; suurima kasumikasvuga ettevõtte samuti SP Transit Eesti AS 10 458 000 krooniga; kõrgema rentaablusega ettevõtte oli Degeli OÜ (34,79%) ja suurima omakapitali tootlikkusega ettevõtte Türi Bel-Est OÜ (151,59%).

Andmed: Äripäev

Järva maakonna 15–74-aastastest hõivatutest töötas 2004. aastal keskmiselt primaarsektori ettevõtetes 18,9%, sekundaarsektori ettevõtetes 37,3% ja tertsiaarsektori ettevõtetes 43,8% (tabel 3). Primaarsektoris hõivatute osas oleme Jõgeva maakonna järel Eestis teisel kohal, järgnevad Viljandi maakond 18,3% ja Hiiu maakond 16,1%. Eesti keskmine on 5,9%. Sekundaarsektoris hõivatute poolest oleme natuke kõrgemal riigi keskmisest tasemest, Eesti keskmine on 34,9%. Tertsiaarsektoris hõivatute osas oleme riigis viimased, Eesti keskmine 59,3%. Eelmise aastaga võrreldes on primaarsektoris hõivatute osatähtsus vähenenud 4% võrra, sekundaarsektoris suurenenud 3,2% võrra ning tertsiaarsektoris suurenenud 0,9% võrra.

Töötajate keskmine brutopalk kuus on maakonnas võrreldes 2003. aasta sama perioodiga tõusnud I kv 338 krooni, II kv vähenenud 130 krooni, III kv tõusnud 534 krooni ja IV kv vähenenud 557 krooni. Eesti keskmine brutopalk kuus tõusis samal perioodil I kv 415 krooni, II kv 502 krooni, III kv 590 ja IV kv 577 krooni. Keskmine brutokuupalk 2004. aasta IV kvartalis Järva maakonnas on Harju, Tartu ja Saare maakonna järel neljas. Palkasid iseloomustab suur kõikumine kvartalite lõikes. Esile tõusevad II ja IV kvartal, kus makstakse välja puhkuse- ja jõulutoetusi. Euroopa Liiduga liitumise järel võib surve palgakasvule jätkuda. On märgata tendents teiste maakondade palgakasvule võrreldes Tallinna ja Harjumaaga (tabel 4, joonis 3). Viimase kolme aasta jooksul on Järva maakonna keskmine brutopalk suutnud hoida Eesti keskmise taset. Kõige kõrgema (Harju 9057) ja kõige madalama (Põlva 5525) keskmise palga vahe küündis 2004. aasta IV kv juba 3532 kroonini. Eesti keskmisest palgast (7704 kr) kõrgem keskmine oli ainult Harju maakonnas 9057 kr.

Andmed: Statistikaamet

• Tabel 1. Järvamaalt äriregistrisse kantud äriühingud seisuga 01.01.2005 majandusharude lõikes põhitegevuse järgi

Omaavalitsus	põllumajandus	metsamajandus	mäetööstus	PRIMAARNE KOKKU	töötlev tööstus	energeetika	ehitus	SEKUND. KOKKU	kaubandus	majutus, toitlustus	transport	rahandus	äriteenindus	haridus	tervishoid	isikuteenused	TERTS. KOKKU	KOKKU
Paide linn	2	12		14	41	2	22	65	97	12	17	3	54	2	7	12	204	283
Türi linn	1	7	3	11	34	2	15	51	63	6	7	3	30	2	3	4	118	180
Albu vald	8	3		11	7			7	6	2	1	1	6			1	17	35
Ambla vald	4	2		6	5	1	3	9	13	2	5	1	4		1	2	28	43
Imavere vald	2	1		3	3	1		4	5	1	5		8			1	20	27
Järva-Jaani v.	5	2		7	5	1	1	7	9	2	3	1	4		2		21	35
Kabala vald	4			4					5		1		3				9	13
Kareda vald	1	1		2	3	1		4	3				2				5	11
Koeru vald	13	3		16	12	1	3	16	14	3	5		6		2		30	62
Koigi vald	4	1		5	5	2			8	1	1	1	3				14	26
Lehtse vald	3	2		5	4		4	8	9	2	1		3			1	16	29
Oisu vald	2	1		3	2	1	1	4	4	2	1	1	1		1		10	17
Paide vald	6	1		7	13		5	18	21	8	3	1	7				40	65
Roosna-Alliku v.	4	1		5	4		3	7	14		1		4		1		20	32
Türi vald	9	4		13	5	1	3	9	18	2			3			1	24	46
Väätsa vald	6	2		8	6	1		7	9		1	1	2			3	16	31
KOKKU	74	43	3	120	149	14	60	223	298	43	52	13	140	4	17	25	592	935

• Tabel 2. Järvamaalt äriregistrisse kantud äriühingud seisuga 01.01.2005

	Aktsia-selts	Osa-ühing	Ühistu	Täis-ühing	Usaldus-ühing	Kokku		Kasv	FIE		Kasv
						1.01.2005	1.01.2004		1.01.2005	1.01.2004	
Paide linn	34	243	3	3		283	277	6	27	25	2
Türi linn	16	163		1		180	169	11	15	15	0
Albu vald	2	31	2			35	32	3	81	79	2
Ambla vald	4	37	1	1		43	37	6	74	73	1
Imavere vald	4	23				27	28	-1	80	81	-1
Järva-Jaani vald		31	3		1	35	35	0	58	60	-2
Kabala vald		13				13	10	3	65	75	-10
Kareda vald	1	9	1			11	11	0	32	32	0
Koeru vald	2	58	2			62	60	2	100	102	-2
Koigi vald	2	23	1			26	22	4	92	94	-2
Lehtse vald	2	26	1			29	27	2	80	82	-2
Oisu vald		16	1			17	14	3	51	55	-4
Paide vald	8	52	3	2		65	60	5	93	97	-4
Roosna-Alliku vald	3	27	2			32	26	6	50	47	3
Türi vald	7	37	2			46	43	3	96	96	0
Väätsa vald	3	27	1			31	29	2	63	64	-1
Kokku	88	816	23	7	1	935	880	55	1057	1077	-20

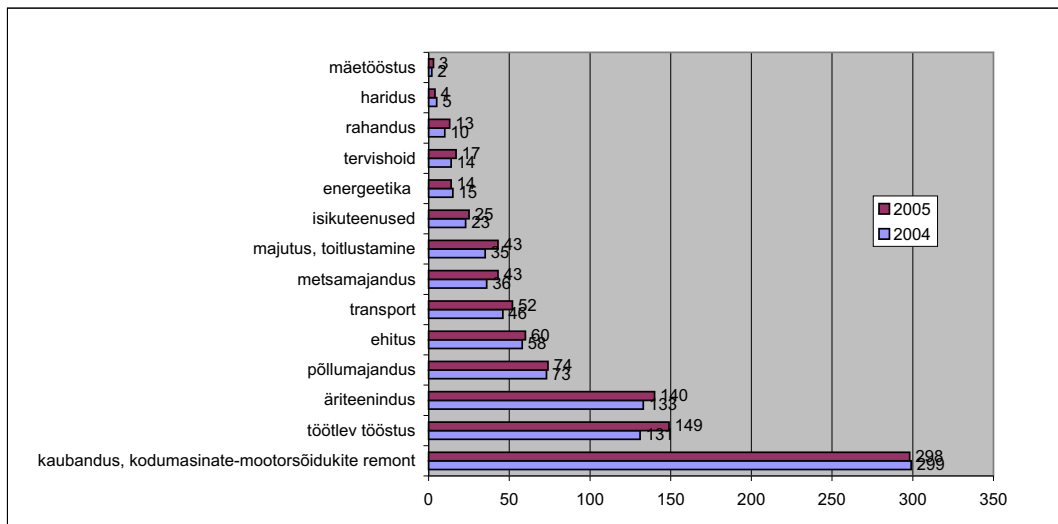
• Tabel 3. 15–74-aastased hõivatud maakonna ja majandussektori järgi (2004. aasta keskmine)

Maakond	Primaarsektor	Sekundaarsektor	Tertsiaarsektor
Kogu Eesti	5,9	34,9	59,3
Harju	1,3	31,2	67,5
Hiiu	16,1	30,6	53,3
Ida-Viru		48,3	49,9
Jõgeva	22,9	27,7	49,4
Järva	18,9	37,3	43,8
Lääne		36	57,2
Lääne-Viru	11,7	34,7	53,6
Põlva	12,4	35	52,7
Pärnu	10	41,6	48,4
Rapla	16,1	29,3	54,5
Saare	10,6	32	57,4
Tartu	4,1	33,6	62,3
Valga	10,4	43,4	46,2
Viljandi	18,3	36,8	44,9
Võru	13,1	28,1	58,7

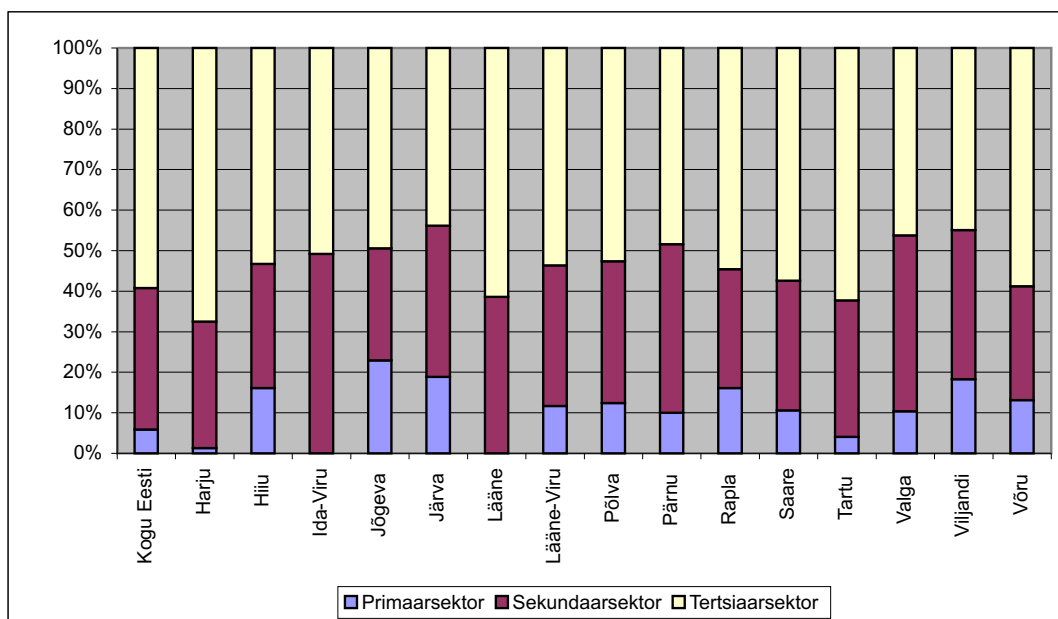
• Tabel 4. Töötajate keskmine brutokuupalk maakonniti 2002–2004 (kroonides)

Maakond	2002				2003				2004			
	I kv	II kv	III kv	IV kv	I kv	II kv	III kv	IV kv	I kv	II kv	III kv	IV kv
Harju	6980	7616	7044	7941	7678	8261	7790	8511	8105	8730	8340	9057
Hiiu	4462	5415	4800	5132	5230	5465	5462	5689	5994	6373	5527	6006
Ida-Viru	4482	4894	4511	4846	4638	5170	4795	5250	4996	5624	5236	5788
Jõgeva	3889	4401	4080	4459	4103	4996	4538	5304	4803	5791	5319	5963
Järva	4616	5299	4821	5113	5079	6248	5283	6982	5417	6118	5817	6425
Lääne	3810	4339	3804	4210	5039	5505	4837	5347	5882	5914	5249	6159
Lääne-Viru	4415	5003	4723	5132	4867	5948	5033	5641	5116	5616	5613	5950
Põlva	3925	4366	3910	4091	4316	5054	4528	5209	4882	5543	4842	5693
Pärnu	4483	5063	4789	5522	5174	5780	5494	5810	5488	6161	5858	6232
Rapla	4847	5154	4851	5171	5324	5749	5366	5636	5348	6069	5344	6254
Saare	4137	4869	4546	4971	4847	5557	5085	5750	5292	6302	5828	6467
Tartu	5002	5788	5037	5811	5630	6106	5517	6685	6028	7018	6279	7145
Valga	4329	4683	4218	4713	4326	4753	4481	5375	4880	5503	5229	5525
Viljandi	4043	4620	4271	4812	5202	5912	5015	5772	5360	5897	5353	6143
Võru	4154	5078	4541	5032	4439	5112	4771	5435	4939	5609	4932	5791
Eesti keskm.	5721	6353	5853	6512	6333	6915	6431	7127	6748	7417	7021	7704

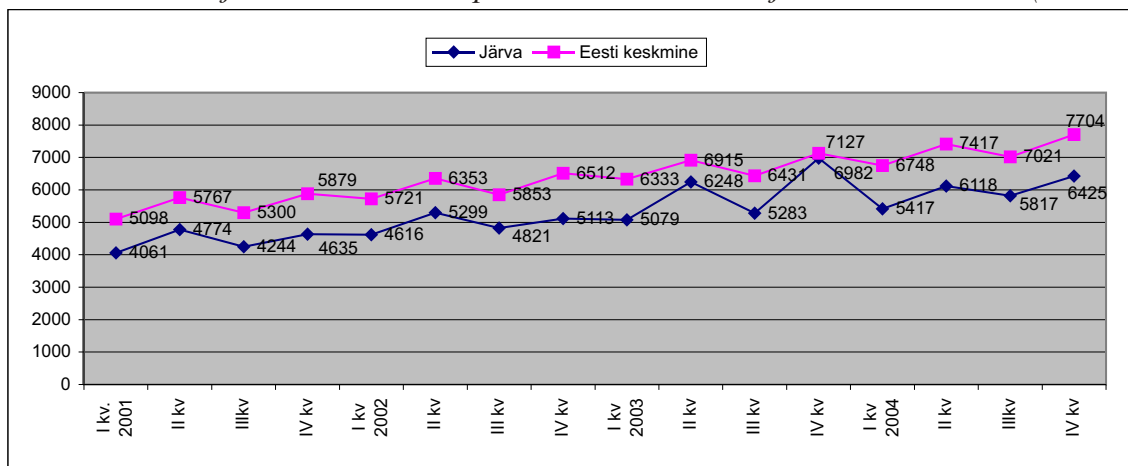
• Joonis 1. Järvamaalt Äriregistrisse kantud äriühingud põhitegevusala järgi seisuga 01.01.2004 ja 2005

• Joonis 2. 15–74-aastased hõivatud maakonna ja majandussektori järgi. 2004. aasta keskmine %

• Joonis 3. Töötajate keskmine brutopalk Järva maakonnas ja Eestis keskmiselt (kroonides)

• Tabel 5. Töötajate keskmine brutopalk Järva maakonnas ja Eestis keskmiselt (kroonides)

	2001				2002				2003				2004			
	I kv.	II kv	III kv	IV kv	I kv	II kv	III kv	IV kv	I kv	II kv	III kv	IV kv	I kv	II kv	III kv	IV kv
Järva	4061	4774	4244	4635	4616	5299	4821	5113	5079	6248	5283	6982	5417	6118	5817	6425
Eesti keskmine	5098	5767	5300	5879	5721	6353	5853	6512	6333	6915	6431	7127	6748	7417	7021	7704

6.3. Investeeringud

Ülevaate saab investeeringutest põhivarasse ja sõlmitud kapitalirendilepingutest. Statistikaameti andmed hõlmavad Järvamaal registreeritud 20 ja enam töötajaga äriühinguid.

Investeeringute maht oli Järvamaa ettevõtetes 2003. aastal 341 miljonit krooni (tabel 1). Peale selle sõlmiti kapitalirendilepinguid ligi 61,5 miljoni krooni väärtuses. Võrreldes 2002. aastaga suurenesid investeeringud põhivarasse 87 miljonit krooni ehk ligi 34%. Kapitalirendi lepingute maht näitab stabiilset taset, kasvades aastaga 7% ehk 4 miljonit krooni.

Tegevusalati on näha töötleva tööstuse osakaalu olulist kasvu (tabel 2). Võrreldes 2002. aastaga suurenesid tööstusinvesteeringud 85,6 miljonit krooni ehk ligi 2 korda. Nii nagu varem prognoositud, võisid sellesse olulise panuse anda puiduettevõtted eesotsas Imavere Saeveskiga. Teistel tegevusaladel toimus investeeringumahude vähenemine. Suhteliselt enim kahanesis investeeringud kinnisvara-, üürimis- ja äritegevuses, kokku ligi kaks korda ehk 9 miljonit krooni. Mahult enim ehk 13,2 miljonit krooni vähenesis investeeringud põllumajandusse, ulatudes siiski märkimisväärse 85,8 miljoni kroonini. Koos töötleva tööstuse investeeringutega on kahe tegevusala osatähtsus kõigi ettevõtete investeeringutest 76,5%.

Kapitalirendilepingute maht oli kõige suurem

põllumajanduses, ulatudes 24,5 miljoni kroonini. Mahu kasv näitab, et muu investeerimistegevuse vähenemine korvati liisinglepingute mahtude kasvuga.

Põhivarasse tehtud investeeringud (tabel 3) olid suunatud eelkõige masinate ja seadmete soetamise koguväärtuses 158,1 (2002. aastal 121,4) miljoni krooni eest. Kõigist põhivarainvesteeringutest moodustas see 46,4 protsenti. Jätkuvalt kasvavad kulud ehitiste soetamisele ning hoonete ehitamisele ja nende parendamisele, ulatudes vastavalt ligi 29 ja 81 miljoni kroonini. Kapitalirendilepingutest suurenes märkimisväärselt masinate, seadmete ja inventari liisimine, mis kasvas aastaga ligi 52%, 40,2 miljoni kroonini. Samas vähenes transpordivahendite kapitalirendilepingute maht ligi 34%, 19,7 miljoni kroonini.

Investeeringute mahult elaniku kohta (joonis 1) hoiab Järva maakond endiselt kõrget taset. Kui Harju ja Ida-Viru maakond on vastava näitajaga kaugel ees (vastavalt 19 974 ja 17 056 krooni elaniku kohta), siis koos Saaremaa (8923) ja Lääne-Virumaaga (8757) ollakse võrdsel tasemel (8910 krooni), edestades paljusid teisi maakondi. Eriti paistavad nõrgema tulemusega silma kolm maakonda Põlva, Jõgeva, Hiiu, kus mahud elaniku kohta jäävad vaid 2000 krooni ligi.

Investeeringute jätkuv kasv toimus loodetavasti ka 2004. aastal, mil sai teoks liitumine Euroopa

Investeeringute jätkuv kasv toimus loodetavasti ka 2004. aastal, mil sai teoks liitumine Euroopa Liiduga. Mitmed tööstusettevõtted jätkasid laienemist ning uutesse seadmetesse investeerimist. Põllumajandusettevõtete toetused on kasvanud, mis võimaldab ka edaspidi teha vajalikke kulutusi

tootmise kaasajastamiseks. Investeeringutoetused Euroopa Liidu programmidest aitavad parendada ka ettevõtlust toetavat infrastruktuuri.

Valev Väljaots

• Tabel 1. Ettevõtete investeeringud põhivarasse (miljonit krooni)

	2000	2001	2002	2003
Eesti	12 365	13 428	16 728	17 505
Harju	8 473	8 792	10 251	10 415
Hiiu	30	25	47	20
Ida-Viru	1 014	1 289	2 911	2 981
Jõgeva	81	96	83	88
Järva	241	231	254	341
Lääne	116	110	263	138
Lääne-Viru	317	468	398	584
Põlva	69	94	117	76
Pärnu	595	693	597	600
Rapla	112	276	154	174
Saare	179	101	254	315
Tartu	676	673	748	1 054
Valga	160	125	135	194
Viljandi	189	275	343	315
Võru	112	179	172	208

• Tabel 2. Järvamaa ettevõtete investeeringud põhivarasse ja kapitalirent tegevusalade lõikes* (tuh. kr)

Tegevusala	Investeeringud põhivarasse**		Kapitalirent	
	2002	2003	2002	2003
KOKKU	254 227	340 863	57 498	61 475
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus, kalandus	98 994	85 755	12 584	24 509
Mäetööstus
Töötlev tööstus	89 523	175 127	22 815	20 553
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus
Ehitus	4 057	2 314	12 240	3 420
Hulgi- ja jaemüük	18 267	15 080	1 019	840
Veondus, laondus ja side	22 142	19 484	8 583	11 493
Kinnisvara-, üürimis- ja äritegevus	17 151	8 194	.	574
Haridus
Tervishoid ja sotsiaalhooldus
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	0	0	0	0

* Andmed on saadud 20 ja enama töötajaga ettevõtetelt (v.a finantsvahendus)

** Investeeringud põhivarasse ei sisalda kapitalirendiga omandatud põhivara

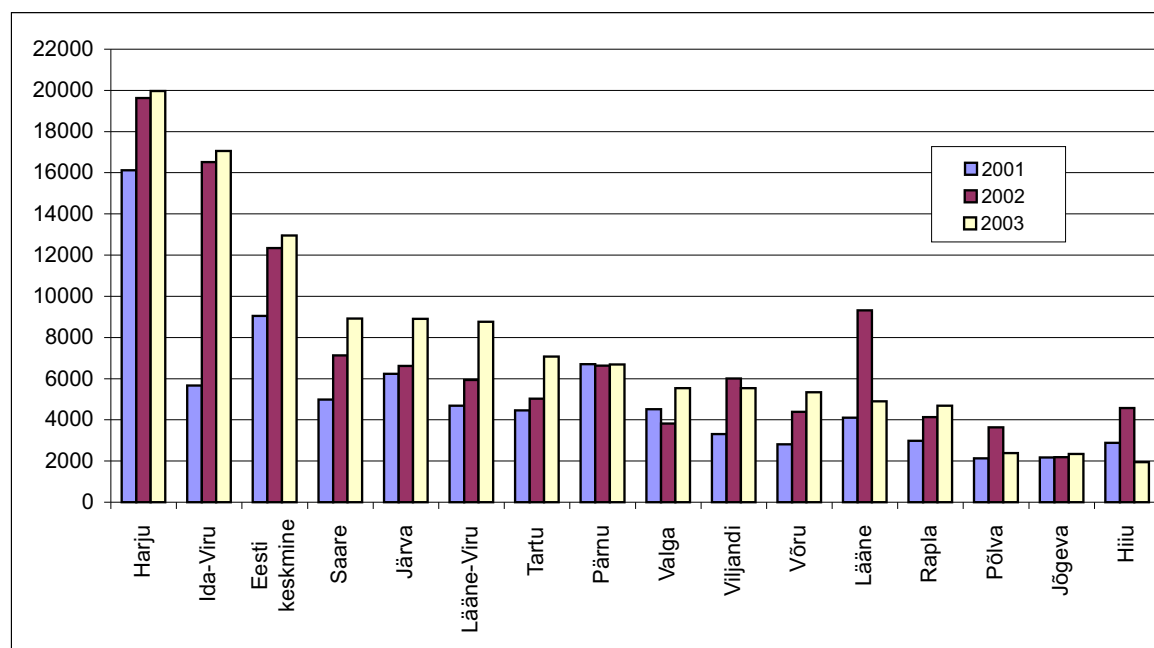
. Andmeid ei saa avaldada andmekaitse tõttu

• Tabel 3. Ettevõtete investeeringud põhivarasse ja kapitalirent põhivara liigiti*, 2002 (tuhat krooni)

Näitaja	Eesti	sh Järva maakond	Osakaal %
Elanike arv 01.01.2003	1 351 069	38 255	2,83
Investeeringud põhivarasse	17 504 884	340 863	1,95
Ehitiste soetamine	898 613	28 952	3,22
Ehitamine ja ehitiste rekonstrueerimine	6 224 557	81 068	1,30
Transpordivahendid	1 198 842	16 698	1,39
Arvutid ja arvutisüsteemid	495 540	3 791	0,77
Muud masinad ja seadmed, inventar	7 266 377	158 124	2,18
Maa	744 553	14 152	1,90
Muu põhivara	676 402	38 078	5,63
Kapitalirent	2 575 533	61 475	2,39
Ehitised ja maa	206 263	1 600	0,78
Transpordivahendid	1 088 453	19 659	1,81
Arvutid ja arvutisüsteemid	15 664	39	0,25
Muud masinad ja seadmed, inventar	1 265 153	40 177	3,18

* Andmed on saadud 20 ja enama töötajaga ettevõtetest (v.a finantsvahendus).

• Joonis 1. Investeeringud elaniku kohta 2001.–2003. aastal (krooni)

6.4. Kaupade hulgi- ja jaemüük, väliskaubandus

Järvamaa ettevõtete hulgi- ja jaekaubanduse käive ulatus Statistikaameti andmetel 2003. aastal ligi 1,2 miljardi kroonini (tabel 1). Kaupade hulgi- ja jaemüük on aasta-aastalt kasvanud. Seda on mõjutanud kindlasti nii sissetulekute kasv kui ka inflatsiooniline surve. Siiski näitab müük aeglustuvat kasvutempot. Samas 2003. aastal alanud nn.

laenuralli võib suurendada müüki nii 2004. kui ka 2005. aastal oluliselt. Laienenud laenuvõimalused ja võimalus kasutada järeilmaksu seavad inimesed senisest suurema laenusurve alla ning intresside kasv võib edaspidi vähendada tarbimist ja seeläbi ka müüki. Kui Eestis keskmiselt on kasvutempo aeglustumas, siis maakonniti on märgata müügis

olulisi erinevusi. Kiiremat kasvu näitasid Saare, Rapla ja Ida-Viru maakonna jae- ja hulгимүүк, vastavalt 25, 21 ja 15 protsenti. Neis piirkondades võib müügi edukus olla tingitud osaliselt ka turisminduse arengust. Keskmisest enam kasvas müük veel ka Põlva, Pärnu ja Järva maakonnas. Müük ühe elaniku kohta (joonis 1) oli konkurentsilt suurim Harjumaal (115 964 krooni). Järgnesid Tartu- (42 232), Saare- (34 817) ning väikse vahega Järva- (31 264) ja Lääne-Virumaa (31 074). Teistes maakondades oli vastav näitaja juba oluliselt väiksem, jäädes 20 000 kroonist allapoole.

Tööstustoodangut müüsid Järvamaa tootjad 2003. aastal ligi 2 miljardi eest (tabel 2). Müügi kasvutempo on viimastel aastatel olnud suhteliselt püsiv, jäädes Eestis keskmiselt 12,514 protsenti ligi. Järvamaal on kasv olnud veidi suurem kui 10 protsenti. Võib loota, et viimaste aastate suured investeeringud töötlevasse tööstusse suurendavad ka toodangumahtusid ja seeläbi müüki. Ühe elaniku kohta müüsid Järvamaa ettevõtjad tööstustoodangut ligi 51 tuhande krooni eest (joonis 2). Parema tulemuse saavutasid vaid kolm suurt ja tööstusettevõterikast maakonda: Harju-, Ida-Viru- ja Lääne-Virumaa.

Väliskaubandusandmed ei ole varasemate aastatega võrreldavad, kuna seoses Eesti liitumisega Euroopa Liiduga 1. mail 2004 loetakse liikmesriikidevahelist kaubandust sisekaubanduseks. Siiski annab varasema aastaga võrdlemine aimu kaubandusmahtudest Euroopa Liidu riikide ja nn kolmandate riikidega. Uutele arvestuspõhimõtetele üleminekul ei ole põhjalikku ülevaadet maakonniti veel tehtud. Loodetavasti seda siiski tehakse ja järgmisel aastal on kasutada ülevaatlikud andmed.

Järvamaa ettevõtete väliskaubanduskäive oli 2004. aasta jaanuaris-detsembris 1,31 miljardit krooni (tabel 3), sellest eksport 0,98 ja import 0,32 miljardit krooni. Suurim väliskaubanduskäive oli puidu ja puittoodete osas, 0,66 miljardit krooni, moodustades kogukäibest 50,2%. Kaubavahetuse ülejääk oli 2003. aastal 0,66 miljardit krooni. Jätkuvalt oli suurim positiivne bilanss puidu ja puittoodete kaubanduses (559,4 miljonit krooni) ning negatiivne bilanss transpordivahendite osas (65,1 miljonit krooni).

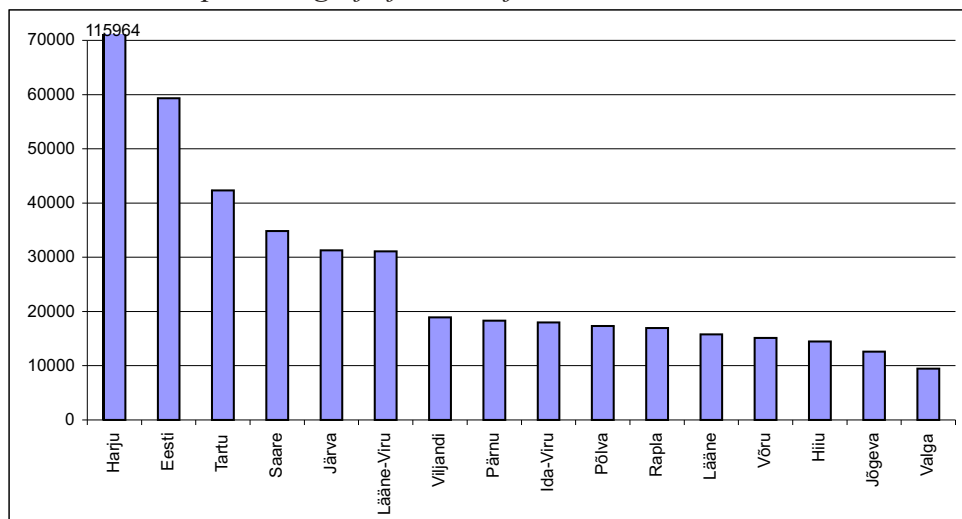
Valev Väljaots

• Tabel 1. Kaupade hulgi- ja jaemüük jooksevhindades maakondade lõikes (milj. kr)

	2000	2001	2002	2003	1 el. kohta 2003, kroonides
Kogu Eesti	58 350	64 258	73 371	80 158	59 329
Harju	41 866	48 058	55 103	60 324	115 694
Hiiu	141	134	190	149	14 481
Ida-Viru	3 757	2 666	2 744	3 144	17 985
Jõgeva	442	433	431	474	12 591
Järva	481	877	1 081	1 196	31 264
Lääne	328	513	578	443	15 765
Lääne-Viru	1 574	1 652	2 020	2 074	31 074
Põlva	432	474	494	553	17 306
Pärnu	1 208	1 266	1 475	1 642	18 314
Rapla	517	415	518	629	16 957
Saare	681	773	983	1 231	34 817
Tartu	5 377	5 100	5 707	6 302	42 332
Valga	335	420	377	332	9 470
Viljandi	817	965	1 057	1 075	18 908
Võru	394	511	613	590	15 141

* Andmed on saadud 20 ja enama töötajaga ettevõtetelt

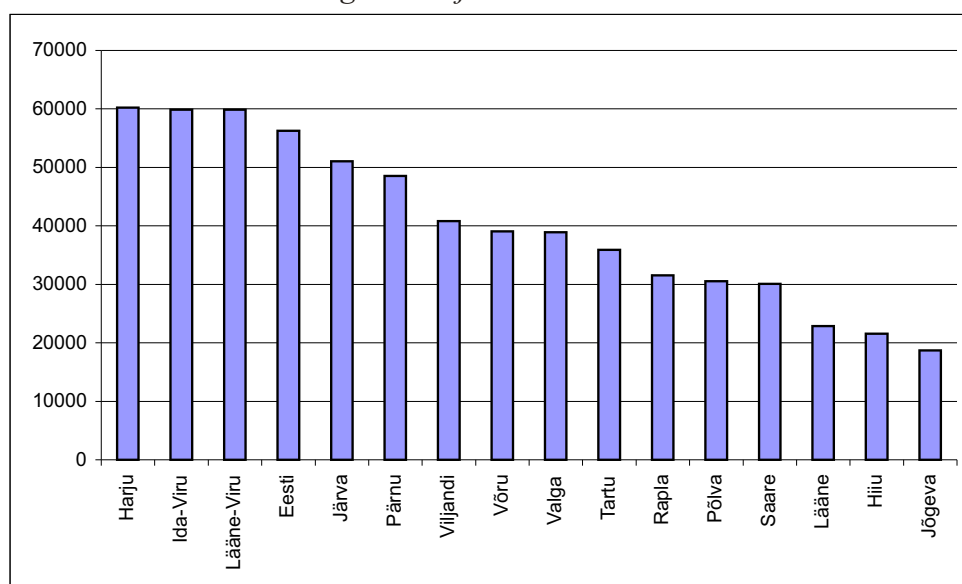
• Joonis 1. Kaupade hulgi- ja jaemüük jooksevhindades maakondade lõikes (milj. kr)

• Tabel 2. Tööstustoodangu müük jooksevhindades maakondade lõikes (milj. kr)

	1999	2000	2001	2002	2003
Kogu Eesti	42 410	52 233	59 629	67 590	76 018
Harju	18 168	20 167	23 301	26 453	31 413
Hiiu	133	155	188	208	222
Ida-Viru	7 407	9 433	9 439	9 549	10 468
Jõgeva	319	434	516	648	704
Järva	916	1 600	1 601	1 774	1 953
Lääne	506	550	693	808	643
Lääne-Viru	2 238	2 567	2 932	3 467	3 995
Põlva	355	615	881	865	976
Pärnu	2 326	3 002	3 529	4 089	4 354
Rapla	877	1 180	1 261	1 220	1 170
Saare	500	618	912	1 029	1 063
Tartu	3 066	3 123	3 624	4 404	5 344
Valga	699	807	960	1 117	1 365
Viljandi	1 163	1 503	1 889	2 073	2 321
Võru	933	1 046	1 318	1 452	1 523
Ei ole jaotatud maakonna järgi	2 804	5 433	6 585	8 434	8 504

• Joonis 2. Tööstustoodangu müük jooksevhindades ühe elaniku kohta maakonniti (kr)

• Tabel 3. Järvamaal registreeritud ettevõtete väliskaubandus 2003.–2004. aastal (tuh. kr)

Kaubaajotus	PÕHIEKSPORT		PÕHIIMPORT		BILANSS	
	2003	2004*	2003	2004*	2003	2004*
KOKKU	1 958 548	984 144	724 293	323 489	1 234 255	660 655
Elusloomad; loomsed tooted	425 571	148 690	34 557	8 526	391 014	140 164
Taimsed tooted	11 784	232	12 427	3 313	-643	-3 081
Loomsed ja taimsed rasvad, õlid ja vahad	0	0	0	0	0	0
Valmistoidukaubad	3 101	4 519	38 024	16 373	-34 923	-11 853
Mineraalsed tooted	32 532	17 837	359	33	32 173	17 804
Keemiatööstustooted	141	13	6 522	2 134	-6 381	-2 121
Plast- ja kummitooted	10 625	4 949	24 616	8 664	-13 991	-3 714
Toornahad ja nahast tooted	49	33	1 838	645	-1 789	-613
Puit ja puittooted	1 016 254	607 756	64 702	48 392	951 552	559 364
Paber ja paberist tooted	2 943	997	5 232	1 868	-2 289	-871
Tekstiil ja tekstiilitooted	99 246	42 629	56 529	31 094	42 717	11 534
Jalatsid ja peakatted, vihma- ja päevavarjud	932	170	201	262	731	-92
Kivist, tsemendist, asbestist jms mat. tooted	808	97	9 381	2 605	-8 573	-2 508
Väärismetallid, nendest valmistatud tooted	0	0	0	1	0	-1
Metallid ja metalltooted	12 891	4 146	25 322	13 777	-12 431	-9 631
Masinaid ja mehaanilised seadmed	261 076	121 880	302 969	112 833	-41 893	9 046
Transpordivahendid	3 979	952	125 779	66 076	-121 800	-65 124
Mõõte- ja kontroll-, meditsiini- ja kirurgia-instrumendid ja -aparaadid; kellad ja muusikariistad	187	127	4 866	2 820	-4 679	-2 692
Muud tööstustooted	76 429	29 119	10 969	4 074	65 460	25 045

*alates maist 2004 arvestuses vaid kaubavahetus Euroopa Liitu mittekuuluvate riikidega

6.5. Turismiaasta 2004 Järvamaal

2004. aastal viis Järva Maavalitsus EL toel ellu kaks turismiarendusprojekti. Partneriteks olid Lõuna-Soome Kuningatee projekt, Järvamaa Mõisakoolide Ühing ning teises projektis Harju Maavalitsus.

Projekt 1. Järvamaa mõisate turismiotstarbeline arendamine ja koostöö Lõuna-Soome Kuningateega

Projekti tegevuste raames loodi Järvamaal asuvate mõisate baasil atraktiivsed turismipaketid. Toimusid koolitused, seminarid, õppereisid, viidi läbi turismipotentsiaali analüüs ja uuring. Uute turismitoodete loomisel arvestati kohalike elanike huvide ja võimalustega osalemiseks. Samuti lähtuti asjaoludest, et need oleksid kohalikele piirkonnale tulutoovad (töökohad, raha, maksud) ning tooted arvestaksid kohalikke traditsioone ja tavasid. Valmis neljakeelne turismitooted tutvustav kataloog „Kesk-Eesti huvitavad mõisad ootavad külastajaid“.

Otsesed kasusaajad olid kohalikud omavalitsused, turismisektori ettevõtjad, vallavalitsused, maavalitsus, kaudsed kasusaajad aga kõik regiooni elanikud.

Turismiettevõtjad said oma tegevust erinevate kanalite kaudu aktiivsemalt tutvustada.

Eksperdid konsulteerisid kokku 16 turismiettevõtjat ja omavalitsust, õppereisidel osales 75 inimest, koolitusel osales 34 inimest. Toimusid seminarid ja nelja mõisat tutvustav reis.

Projekt 2. Järvamaa ja Harjumaa päranditurismi ja mõisate turismiotstarbeline arendus piireületavas koostöös Lõuna-Soome Kuningateega EUREGIO ja BCKR II vaimus

Projekti raames jätkati Järvamaal ja Harjumaaal asuvate mõisate baasil atraktiivsete päranditurismipaketide loomist ja turule viimist. Põhitegevused olid turu-uuringud Soomes ja siseturul, pärandiürituste mõju uuring ja Kuningatee tuntuse uuring, õppereisid Soome, Saksamaale ja Taani,

koolitused, tootearenduse seminarid, ettevõtjate piireületav koostöö ja vahetus ning investeerin-gud. 2004. a. suvel korraldati Järvamaa Mõisate Suvefestival, toimusid promoüritus meediale ja reisifirmadele, suuremate teede äärde paigaldati kolm Järvamaa turismiobjekte tutvustavat turismiinfostendi, Jäneda mõisasse paigaldati neti-põhine E-Kiosk, paigaldati infosildid olulisemate pärandiobjektide juurde, valmis ingliskeelne Põhja-Eesti vaatamisväärsusi tutvustav kaart.

Paide Turismiinfokeskus koostas kokkuvõtte 2004. aastal Järvamaad külastanud turistidest. Nagu igal aastal, nii võeti ka sel korral uurimise alla klienditeenindusega asutused, küsitleti maju-tusettevõteteid ja vaatamisväärsuste haldajaid.

Aasta üldnumbrid olid rõõmustavad. Huvi Jär-vamaa vastu näitab tõusutrendi. Kui aastal 2003 ööbis meie majutusettevõtetes 15 595 klienti, siis

2004 võtsid majutusettevõtted vastu juba 25 069 turisti. Aasta jooksul lisandus 45 voodikohta. Uued alustajad olid Imavere kõrtsi külalistetoad ja detsembris sai ametlikult tunnustatud Aravete külalistemaja. Vana-Veski puhkemajas ja Jäneda külalistemajas ehitati uusi tube juurde.

Ka vaatamisväärsuste külastatavus tõusis. Kui 2003. aastal tutvustasid muuseumid ja mõisad end 34 379 huvilisele, siis 2004 oli see näitaja 48 802. Uue tegijana tõestas elujõulisust Kabala mõis. Väga tubli tulemuseni jõudis Sargvere mõis, rääkimata Albust või Roosna-Alliku mõisast.

Uute objektidena, kus turistid peatuda võivad, avasid oma ukseid Imavere kõrts, Albu mõisa toi-duait ning Pizzakohvik Kaminasaal. Turismigrup-pidele pakutakse teenustena kahte uut ringreisi: Türi muuseum pakub ringkäiku Türi korrastatud kodaedades ja Järvamaa mõisakoolid kutsuvad tuurile "Mõisa kooli!".

• Tabel 1. Järvamaa vaatamisväärsuste külastatavus

Muuseum	Külastajaid kokku	Üksikkülastajad	Grupid	Grupi liikmeid	Väliskülalisi
Järvamaa muuseum	5683	2566	207	3117	15%
A. H. Tammsaare muuseum	7958	3598	168	4360	364
Paide Vallitorn	6968	5055	75	1913	982
Eesti Ringhäälingu-muuseum	4577	2376	101	2201	244
Türi muuseum	4577	2376	101	2201	244
Eesti Piimandusmuuseum	4510	2145	86	2365	117
Järva-Jaani tuletõrje-muuseum	1710	460	41	1250	568
Jäneda muuseum	4345	30	142	4315	25%
Albu mõis	4044	570	85	2869	605
Laupa mõis	380	14	13	367	21
Roosna-Alliku mõis	1806	1393	28	413	42
Sargvere mõis	1824	794	33	1030	44
Kabala mõis	420	150	30	270	20
Kokku	48 802				

• Tabel 2. Paide Turismiinfokeskuse teenindatud klientide statistika 2004. aastal

Kuu	Teenindatud kliendid	Neist välismaalasi
Jaanuar	303	11
Veebruar	258	6
Märts	327	35
Aprill	279	43
Mai	491	86
Juuni	667	188
Juuli	1011	454
August	584	203
September	385	128
Oktoober	294	73
November	268	44
Detsember	110	15
Kokku	4977	1286

• Tabel 3. 2004. aastal kirjastatud paljud ettevõtted turismiga seotud materjale

Nimi	Eesti keel	Inglise keel	Soome keel	Vene keel
Järvamaa infovihik	X	X	X	X
Järvamaa nõisakoolid	X	X		
Järvamaa väärtuslikud maastikud		X	X	
Paide vallitorn	X	X		X
Paide paeskulptuurid	X	X		
Jäneda	X	X		
Puhka jalga Imaveres	X	X		
Järvamaa maanteekaart	X	X		
Türi käsitööait raudteeaidas	X	X		
Külalistemaja Vana Tall	X	X		
Eestimaa südamest Kõrvemaale	X	X		
40 Exciting Places to Visit in North Estonia		X		
Eesti kevadpealinn Türi	X	X	X	
Imavere kõrts	X	X	X	
Kilplala küla	X			
Mõisa kooli!	X	X	X	saksa
Welcome to North Estonia		X		
Tere tulemast Vana-Veskile	X	X		
Paide kultuuri- ja spordisündmused	X			

• Tabel 4. Ööbimiste arv 2004. aastal Järvamaal

Majutusettevõtte	Kohti	Ööbimiste arv	Protsentuaalne täituvus
Nelja Kuninga hotell	50	4362	37,7%
Tõru külalistemaja	20	2856	37,2%
Veski -Silla hotell	52	3033	28,6%
Jäneda külalistemaja	138	7927	-
Külalistemaja Vana Tall	17	1651	26,5%
Simisalu matkakodu	76	1850	-
Hostel Käopesa	20	1140	38%
Allika matkamaja	15	745	-
Väätsa jahimaja	11	505	12,6%
Pargi-Rätsepa puhkemaja	5	553	-
Vana-Veski puhkemaja	12	167	-
Imavere kõrtsi külalistetoad	8	280	-
Aravete külalistemaja	30	Alustas detsembris	-
Kokku	454	25069	-

• Tabel 5. Turismi käsitlevaid artikleid ajakirjanduses 2004. aastal (Järva Teataja, Türi Rahvaleht, Paide Linnaleht)

Temaatika	Arv
Vaatamisväärsused	14
Majutused	1
Toitlustusettevõtted	3
Turismimessid	5
Aktiivne puhkus	6
Kultuurisündmused	4
Probleemid turismis, turismisündmused	9
Kokku	42

Uut turismiturul:

1. Aravete külalistemaja koos hobikardi rajaga
2. Imavere kõrts
3. Albu mõisa toiduait
4. Pizzakohvik Kaminasaal
5. Kabala mõis avas turistile uksed
6. Tuur "Mõisa kooli!"
7. Türi muuseum pakub kodusaedade tuuri

6.6. Maamajandus

Järvamaal tegeleb põllumajandustootmisega 74 Äriregistrisse kantud äriühingut ning see arv on võrreldes eelmise aastaga kasvanud ühe võrra. Põllumajandustöötajate osatähtsusest töötajate üldarvust oleme Eestis esikohal. Põllumajandus- ja metsandustöötajate keskmine brutopalk kuus oli 2003. aasta IV kvartalis 4314 krooni, 2004. aasta IV kvartalis 5033 krooni, kasv 16,6%.

Järvamaa põllumajandustootjad kasutasid 2004. aastal kokku põllumajandusmaad 64 975 ha, sellest põllukultuuride kasvupinda 62 223 ha. Eelmise aasta sama perioodiga võrreldes on põllukultuuride kasvupind suurenenud 31% võrra. Suurenenud on nii tera- ja kaunvilja kui ka kartuli ja söödakultuuride külvipinnad.

2004. aasta kevad algas külma, päikesepaiselise ja kuiva aprilliga, sademeid oli mõnel pool ainult 10% normist. Muld oli sügavalt külmunud ja sulas alles aprilli keskpaigaks. Väga soojale mai algusele järgnes väga külm periood, kus maapinnal rohu kõrgusel mõõdeti kohati -10 kraadi. Külma kahjustusi said marja- ja viljapuuaiad, ristik- ja keraheinapõllud, kohati ka teraviljakülvid. Väheste sademete tõttu kannatasid hilisemad külvid ja põldude kõrgemad osad. Ka juuni oli tavalisest jahedam, sellele järgnes juuni teisest nädalast alanud suur vihmaperiood, kus sademeid tuli kohati kuni kolm korda rohkem keskmisest. Liigniiskuse tõttu ka juulikuus levisid taimehaigused, teraviljad lamandusid ja kasvasid läbi umbrohuga. Eeltoodust lähtudes oli ilmastik põllu-

majandustootjatele ebasoodus.

2004. aastal varuti heina söödaks 9332 t, s.o 15% võrra rohkem, ja silo 267 877 t, s.o 9% võrra vähem kui 2003. aastal.

Teravilja kogusaak 58 316 t oli 5% võrra suurem võrreldes 2003. aastaga. Kartuli kasvupinna 119% suurenemise tõttu oli ka kartuli kogusaak 42 577 t ehk ~7 korda suurem 2003. aasta kogusaagist. Samal ajal oli kartuli saagikus 2004. aastal ainult 8981 kg/ha (2003. aastal 23 684 kg/ha).

Loomakasvatases on nii veistekui ka piimalehmade arv suurenenud 4% võrra, samas keskmine piimatoodang lehma kohta 6146 kg 2003. aastal on suurenenud 6202 kg-ni 2004. aastal. Piimatoodang on 2003. aasta 107 155 tonnilt suurenenud 2004. aastal 113 983 tonnini (suurenemine 6%). Piima keskmine kokkuostuhind 2882 kr/t 2003. aastal on aga tõusnud 3825 kr/t 2004. aastal (tõus 33%).

Sigade arv on 2003. aasta 23 100-lt langenud 2004. aasta lõpuks 17 900-ni (22% võrra). Mune toodeti 2004. aastal 2 910 000 tk.

Tapaloomade ja -lindude eluskaal on 7794 t-lt 2003. aastal vähenenud 6030 t-ni 2004. aastal (23% võrra).

Põllumajanduse edukusele on kaasa aidanud nii riiklikud kui ka Euroopa Liidu erinavad toetused.

Järvamaa põllumajandust iseloomustavad alljärgnevad tabelid.

• Tabel 1. Põllukultuuride külvipinnad (hektarit)

	2002–2003	2003–2004	%2003=100
Tera- ja kaunvili	26 036	28 695	110
Tehnilised kultuurid	5041	5794	115
Kartul	225	493	219
Söödakultuurid	15 822	20 549	130
Kokku	47 124	55 531	118

Allikas: Statistikaamet

• Tabel 2. Toetused põllumajandusele ja maaelule 2004. aastal

Toetuse liik	Toetatud taotluste arv	Toetatud pindala ha	Toetuse summa kroonides
Põllumajandustootmise investeeringutoetus, RAK meede 3.1	39		
Majandustegevuse mitmekesistamine maapiirkonnas, RAK meede 3.3	3		
Külade taastamine ja arendamine, SAPARD meede 6	16		
Külade taastamine ja arendamine, RAK meede 3.5	12		
Ebasoodsate piirkondade toetus, MAK	124	5 788	2 010 056
Põllumajanduslik keskkonnatoetus – keskkonnasõbralik tootmine, MAK	211	50 110	32 133 064
Põllumajanduslik keskkonnatoetus – mahetootmise toetus, MAK	19	536	759 326
Põllumajanduslik keskkonnatoetus – ohustatud tõugu looma kasvatamise toetus, MAK	7		
Ühtne pindalatoetus	973	78 172	32 351 194
Põllukultuuri kasvatamise täiendav otsetoetus	446	34 442	21 791 005
Sertifitseeritud heinaseemne kasvatamise täiendav otsetoetus	4	130	132 555
Ute kasvatamise täiendav otsetoetus	28		
Veise kasvatamise täiendav otsetoetus	328		
Piimalehma kasvatamise toetus	179		18 028 885
Elatustalude kohanemise toetus, MAK, 15 647 krooni taluniku kohta aastas	170		

RAK – riiklik arengukava

MAK – maaelu arengukava

• Tabel 3. Karjade arv ning keskmine karja suurus maakondades

Maakond	Karjade arv 31.12.				Keskmine karja suurus 31.12.			
	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004
Harju	179	165	148	144	40,9	41,5	43,2	38,9
Hiiu	69	72	74	53	11,1	9,4	9,6	13,2
Ida-Viru	101	92	83	80	23,4	26,7	29,3	35,1
Jõgeva	258	232	222	212	40,5	44,4	46,7	49,3
Järva	215	203	192	180	78,6	83,7	89,6	97
Lääne	155	143	137	101	19,7	21,3	21,2	26,1
Lääne-Viru	196	191	179	165	59,4	60	65,6	71
Põlva	112	111	113	111	50,7	53,6	54,2	56,3
Pärnu	456	415	373	324	25,5	28,3	30,6	34,3
Rapla	257	239	225	199	30	30,5	33,7	35,7
Saare	318	291	288	249	17,5	19	19,7	23,3
Tartu	146	132	129	120	41,2	45,4	47,2	45,4
Valga	104	100	106	106	28,3	29,9	30,2	31
Viljandi	256	243	232	223	27,7	29,4	32,8	33,2
Võru	201	204	211	201	17,5	17,3	15,8	17,1
Eesti	3023	2833	2712	2467	33,9	36	37,9	40,9

Allikas: Jõudluskontrolli Keskus

• Tabel 4. Järva maakonna piimakarja jõudluskontrolli koondnäitajad

Tõug	Lehmade arv		Piima kg		Rasva %		Rasva kg		Valku %		Valku kg	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Eesti punane	669	691	5701	6015	4,48	4,46	256	268	3,5	3,46	200	208
Eesti holstein	16454	16745	6523	6642	4,28	4,26	279	283	3,3	3,31	215	220
Eesti maatõug	9	16	3629	3417	5,31	5,12	193	175	3,6	3,62	131	124
Kokku	17132	17452	6489	6615	4,29	4,27	278	283	3,31	3,31	215	219

Allikas: Jõudluskontrolli Keskus

• Tabel 5. Järva maakonna piimakarja jõudluskontrolli koondnäitajad aastatel 1997, 2000, 2003 ja 2004 (toodangu näitajad aastalehma kohta)

Aasta	Lehmade arv	Piima kg	Rasva kg	Rasva %	Valku kg	Valku %
2004	17452	6615	268	4,27	219	3,31
2003	17132	6489	256	4,29	215	3,31
2000	17066	5548	236	4,25	181	3,26
1997	17443	5133	217	4,23	162	3,15

Allikas: Jõudluskontrolli Keskus

• Tabel 6. Parimad jõudluskontrollikarjad rasva- ja valgutoodangu järgi

Omanik	Aastalehmi	Piima kg
Karja suurus 3...7 lehma		
Lembit Kool	5	8485
Mare Kahar	6	8202
Karja suurus 8...20 lehma		
Uno Aus	12	7432
Silvi Saluäär	9	6757
Karja suurus 21...50 lehma		
Allar Arusalu	31	8311
Priit Soosalu	28	8549
Karja suurus 51...100 lehma		
Aivi Kuutok	73	7724
Mihkli talu	71	7667
Karja suurus üle 100 lehma		
Estonia OÜ	1811	8056
Risti Agro AS	431	7612

Allikas: Jõudluskontrolli Keskus

6.7. Kodukaunistamine ja kohalik omaalgatus

Vabariikliku heakorrakonkursi "Kaunis Kodu" 2004 laureaadid

Linnakodud ja üksikhooned:

Rutt Kundla ja Andres Leotoots –
aiaga ühepereelamu Edu 8, Joodi, Paide linn
Liivi, Tõnu ja Juta Lohvart –
aiaga ühepereelamu Vabriku 8, Türi linn

Maa-asustus:

Riina ja Urmas Kelgo –
maeramu, Kurisoo küla, Ambla vald

Piret ja Jüri Lai – Mardihansu talu,
Tännassilma küla, Oisu vald

Omavalitsused:

Albu vald, vallavanem Kalju Kertsmik,
volikogu esimees Jüri Kommusaar,
keskkonnaspetsialist Kuldar Tammik

Mastivimplite saajad Järva maakonnas 2004. aastal

Albu vald

Mare ja Kalev Luur – Ageri küla
Lembi ja Aleksandr Tarassov – Kaalepi küla
Lea Tarassov – Ahula küla
Varje ja Rein Piilik – Albu küla

Ambla vald

Sirje ja Kalju Toomas – Mägise küla
Karin ja Peeter Puhke – Kurisoo küla
Laine Turu – Spordi 3, Ambla
Aravete Lasteaed – Lasteaia 4, Aravete

Imavere vald

Maie Tambaur – Sapi talu, Imavere küla
Arvo Kuusk – Kotinaela-Pihlaku talu,
Võrevere küla
Andrus Vahter – Ojasaare talu, Eistvere küla
Anne ja Jüri-Toivo Laarmaa – Laanejaagu talu,
Imavere küla

Järva-Jaani vald

Rain Härm – Metsla küla
Jüri Saksniit – Metsla küla
Peeter Urva – Ramma küla
Tamara Raud – Kuksema küla

Kabala vald

Vaike Lõo – Meossaare küla, Piiri majavaldu
Virve ja Tõnis Rõuk – Villevere küla,
Sireli majavaldu
Gira ja Tõnu Veimer – Arkma küla, Luige
majavaldu
Õnne ja Jaanus Roosileht – Kabala küla,
Haaviku majavaldu

Kareda vald

Merike Nirk ja Ülo Sammel – Nurmela talu,
Vodja küla
Krista Lindermann ja Mati Seire – Kareda küla
Ave ja Margus Taal – Peetri alevik
Esna küla kooskämiskoht – Esna küla

Koeru vald

Marje ja Aavo Pettai – Uus 3-6, Ervita
Malle ja Viktor Jullinen (Omanik Õie Muusikus)
– Väinjärve tee 2, Koeru
Ingrid ja Gunnar Viibur – Lillemäe talu,
Santovi küla
Jane Purret ja Arne Korjus – Karsti talu,
Vao küla

Koigi vald

Laine ja Jaan Krempel – Rutikvere küla
Heli Mänd ja Raivo Porr – Huuksi küla

Elmar Meikup – Sinsu jahitalu, Ülejõe küla
Siiri ja Mart Haugas – Koigi küla

Lehtse vald

Õie Liira – Rentsi talu, Kuru küla
Ants Rebas – Rebase talu, Jootme küla
Vladimir Smirnov – Veskijärve talu, Jäneda küla
Lembit Meltsar – Nurga talu, Linnape küla

Oisu vald

Eda ja Kalle Liblik – Kadaka 3, Oisu
Perekond Ehasalu – Kuusiku talu, Taikse küla
Perekond Kibena – Väljaotsa küla
Valter Perillus – Metsasalu talu, Taikse küla

Paide vald

Maila ja Jüri Siemer – Anna küla
Maria ja Endel Kivimäe – Kriilevälja küla
Kaie ja Raivo Schilf – Puiatu küla
Osühing Randal Baltic – Puiatu küla

Roosna-Alliku vald

Viive ja Ott Tõnts – Allikjärve küla
Kati Biene ja Endel Karma – Pärnu 10,
Roosna-Alliku alevik
Asta Västrik – Kihme küla
8-korteriline elamu Esna külas

Türi vald

Liia Kanne ja Jaak Eesmaa – Põllu 7, Säreveere
Toivo Kabonen – Sireli, Türi-Alliku
Evelin ja Toomas Metsaots – Uuesauna,
Poaka küla
Ilse ja Heino Rannik – Raademetsa 3, Pala küla

Väätsa vald

Signe ja Tõnu Lieberg – Uus 4, Väätsa alevik
Anneli ja Eino Viiburg – Rõa küla
Sirje ja Ralf Lahesoo – Sepa talu, Aasuvälja küla
Aino Smirnoff – Pikk 10, Väätsa alevik

Paide linn

Rutt Kundla ja Andres Leotoots – Edu 8
Tiia ja Raivo Paalpere – Prääma tee 2a
Korteriühistu Mündi Majad – Mündi 39, 41, 43,
esindaja Eevi Uulmann (Mündi 39-3)
Aktiaselts Agribalt – Pärnuvälja 2, Margus Müts

Türi linn

Anne, Veljo ja Andrus Eensoo – Aia 8
Kersti ja Peeter Päär – Vilde 6
Üllar Rüüt ja Andra Prints – Kalevi 48
Eesti Ringhäälingumuuseum ja Türi Muuseum –
Vabriku pst 11

KOHALIKU OMAALGATUSE PROGRAMM

2004. aastal sai kohaliku omaalgatuse kavandite toetuse taotlusi esitada ainult ühes sügisvoorus. Kokku laekus 43 taotlust, menetlemisele kuulus 37 taotlust, mida hindas kohaliku omaalgatuse programmi maakondlik komisjon. Taotlused seati pingeritta – saadud hinnete alusel. Esialgu eraldatud vahenditest rahastati üheksa projektitaotlust, täiendavast eraldisest veel 13 projekti toetuse taotlust, lõpptulemusena rahastati 22 taotlust kogumahas 459 018 krooni.

Kuna sellel aastal kevadist taotlusvooru ei olnud, siis kavandamiseks kulunud pikem aeg oli soodsaks faktoriks taotluste kvaliteedi suhtes. Taotluse rahastamise eeltingimus oli vähemalt 5 hindepunkti, sellele tingimusele vastasid 30 taotlust 37-st. Mitmed rahastamata jäänud taotlused esitati edukalt RAK-i meetme 3.5 taotlusvooru.

Seltsid taotlesid toetust külamajade renoveerimiseks, spordiväljakute rajamiseks, välikäimla, külaplatsi tantsupõranda, kõlakoja renoveerimiseks, külaplatside rajamiseks, noortekeskuse projekteerimiseks ning Kihli motokrossikompleksi projekteerimiseks. Interneti kodulehe ja infovoldikute kaudu teadvustavad seltsid oma olemasolu. Uudne ettevõtmine oli ka Rahvarõiva Nõukoja tegevuse alustamine ning Eesti Leivamuuseumi Seltsingu algatus leiva väärtustamiseks (idee rajada Imaverre piimandusmuuseumi juurde ka leivamuuseum). Müüsleri külaseltsi eestvõttel asutakse rajama kilplaste muistenditega seotud teemaparki.

Kodukant Järvamaa tutvustab seltside tegevust Järvamaa infoportaal, kohalikus ajalehes ning Kuma Raadios.

6.8. Maareform

31.12.2004. aasta seisuga oli riigi maakatastris registreeritud 21 534 katastriüksust pindalaga 216 552,6 ha, mis moodustab **82,6%** maakonna maafondist 262 279,2 ha.

Sellest 2004. aastal registreeriti 1054 katastriüksust pindalaga 21 354,9 ha (s.o **9,9%** registreeritud maast).

Registreeritud maa jaotub:

Tagastatav maa

Seisuga 31.12.2004 oli maakatastris registreeritud tagastatavat maad pindalaga 81 545,3 ha, s.o **37,7%** kogu maakatastris registreeritud maast. Sellest 2003. aastal registreeriti 2158,1 ha.

Ostueesõigusega erastatav maa

Seisuga 31.12.2004 oli maakatastris registreeritud ostueesõigusega erastatavat maad 38 993,2 ha, s.o **18,0%** kogu maakatastris registreeritud maast. Sellest 2004. aastal registreeriti 1918,4 ha.

Enampakkumisega erastatav maa

Seisuga 31.12.2004 oli maakatastris registreeritud enampakkumisega erastatavat maad 9998,2 ha, s.o **4,6%** kogu maakatastris registreeritud maast. 2004. aastal enampakkumisega erastatavat maad ei registreeritud.

Vaba põllumajandusmaa erastamine

Seisuga 31.12.2004 oli vaba põllumajandusmaad erastatud 11 599,9 ha, s.o **5,4%** kogu maakatastris registreeritud maast. Sellest 2004. aastal registreeriti 383,2 ha.

Vaba metsamaa erastamine

Seisuga 31.12.2004 oli vaba metsamaad erastatud 12 112,2 ha, s.o **5,6%** kogu maakatastris registreeritud maast. Sellest 2004. aastal registreeriti 934,9 ha.

Munitsipaalmaa

Seisuga 31.12.2004 oli maakatastris registreeritud munitsipaalmad 1002,5 ha, s.o **0,4%** kogu maakatastris registreeritud maast. Sellest 2004. aastal registreeriti 69,2 ha.

Riigimaa

Seisuga 31.12.2004. oli maakatastris registreeritud riigi omandis olevat maad 61 317,3 ha, s.o **28,3%** kogu maakatastris registreeritud maast. Sellest 2004. aastal registreeriti 15 964,7 ha.

2004. aastal sõlmiti 367 maa ostueesõigusega erastamise lepingut (neist 68 hüpoteegiga), 25 maa enampakkumisega erastamise lepingut (neist 4 hüpoteegiga) ja 169 vaba põllumajandus- ja metsamaa erastamise lepingut (neist 111 hüpoteegiga).

• Tabel 1. Maakatastris registreeritud katastriüksuste arv ja pindala (ha) seisuga 31.12.2004

Omavalitsuse nimi	Pindala k o k k u	Registreeritud maa			Reg.-ta maad	
		Arv	Pindala	%	Pindala	%
Albu	25 719,2	1 314	19 176,3	74,6	6 542,9	25,4
Ambla	16 644,6	1 739	14 488,1	87,0	2 156,0	13,0
Imavere	13 958,5	986	11 552,3	82,8	2 406,2	17,2
Järva-Jaani	12 682,3	1 275	10 574,9	83,4	2 107,4	16,6
Kabala	20 965,8	1 243	20 339,5	97,0	626,3	3,0
Kareda	9 157,6	672	6 522,4	71,2	2 635,2	28,8
Koeru	23 681,5	1 752	20 452,8	86,4	3 228,7	13,6
Koigi	20 444,9	1 185	17 194,7	84,1	3 250,2	15,9
Lehtse	16 321,7	1 288	13 485,1	82,6	2 836,6	17,4
Oisu	11 805,8	1 118	11 209,7	95,0	596,1	5,0
Paide	30 040,4	1 789	20 045,3	66,7	9 995,1	33,3
Paide linn	1 003,3	1 427	331,2	33,0	672,1	67,0
Roosna-Alliku	13 211,3	857	9 839,1	74,5	3 372,2	25,5
Türi	26 130,8	2 013	23 923,8	91,6	2 207,0	8,4
Türi linn	978,9	1 565	488,6	49,9	490,3	50,1
Väätša	19 532,6	1 311	16 928,8	86,7	2 603,8	13,3
Järvamaa	262 279,2	21 534	195 197,7	82,6	45 726,6	17,4

• Tabel 2. Maakatastris registreeritud katastriüksused omandamisviiside lõikes seisuga 31.12.2004

Omandamise viis	Tagastatud maa tk/ha	Ostuees-õigusega erastatud maa tk/ha	Enampakku-misega erastatud maa tk/ha	Vaba põlluma-jandusmaana erastatud maa tk/ha	Vaba metsa-maana erastatud maa tk/ha	Munitsipaal-maa tk/ha	Riigimaa tk/ha
Albu vald	611/ 6688,0	409/ 3193,4	16/ 268,5	69/ 1238,5	118/ 1261,1	7/ 25,6	84/ 6501,2
Ambla vald	792/ 5704,2	576/ 2977,9	41/ 578,7	68/ 1305,8	155/ 1277,3	7/14,4	100/ 2629,8
Imavere vald	506 /5679,8	218/ 1937,7	45/ 561,5	49/ 375,4	118/ 1239,7	16/ 69,1	34/ 1689,1
Järva-Jaani vald	605/ 4541,1	544/ 3937,1	37/ 720,8	9/ 106,2	20/ 93,2	-/ -	60/ 1176,5
Kabala vald	669/ 5916,9	241/ 1889,6	52/ 1132,5	35/ 1025,1	130/ 1325,8	14/ 20,5	102/ 9029,1
Kareda vald	337/ 2772,7	189/ 1687,3	21/ 227,6	17/ 488,3	26/ 407,0	3/ 4,7	39/ 934,8
Koeru vald	729/ 6088,8	605/ 4298,6	82/ 1773,5	90/ 1659,9	123/ 1263,7	11/ 54,9	112/ 5313,4
Koigi vald	525/ 4975,9	337/ 3571,2	40/ 1139,2	50/ 980,1	137/ 1217,2	5/ 29,9	91/ 5281,2
Lehtse vald	469/ 4053,5	440/ 2392,9	39/ 574,4	72/ 1353,6	186/ 1851,6	-/ -	82/ 3259,1
Oisu vald	601/ 5500,9	333/ 1970,0	41/ 796,4	32/ 474,4	55/ 374,5	17/ 636,0	36/ 1439,4
Paide vald	891/ 7541,6	553/ 2732,2	20/119,7	72/ 868,4	65/ 547,8	50/ 60,4	138/8175,2
Paide linn	194/ 61,6	1088/ 205,3	37/ 13,5	****	****	42/ 24,0	66/ 26,8
Roosna-Alliku vald	385/ 2844,7	314/ 2466,5	20/ 471,6	45/735,7	45/ 349,1	1/5,9	47/ 2965,6
Türi vald	988/11611,5	748/ 3614,4	42/ 671,2	59/ 671,5	68/ 522,6	6/ 10,5	102/ 6792,1
Türi linn	337/ 219,5	1152/ 211,5	13/ 3,1	****	****	20/ 18,9	43/ 35,6
Väätša vald	749/ 7344,6	356/ 1907,6	71/ 930,0	16/ 317,0	44/ 351,6	10/ 27,7	65/ 6050,3
Järva maakond	9 427/	8 103/	617/	683/	1 290/	209/	1 204/
kokku	81 543,3	38 993,2	9 982,2	11 599,9	12 112,2	1 204	61 317,3

**** - linnades ei erastata vaba põllumajandus- ja metsamaad

6.9. Metsamajandus

Järvamaal on metsamaad ligikaudu 126 000 hektarit. 2004. aasta alguseks oli maakatastrisse kantud 53 467 hektarit riigimetskondade hallatavat maad, millest metsamaad on 42 884 hektarit. Erametsamaid oli katastrisse kantud ligi 63 000 hektarit. Eespool nimetatud numbritest võib järeldada, et maakatastrisse on kandmata Järvamaal veel ligi 20 000 hektarit metsamaad.

2004. aastal raiuti Järvamaal metsateatiste ja kasvava metsa raieõiguse võõrandamise lepingute alusel 536 420 tihumeetrit kasvavat metsa, sellest erametsamaal 400 100 ja riigimetsamaal 136 320 tihumeetrit.

Võrreldes 2003. aastaga on kavandatud raie-maht erametsamaal suurenenud. Üks põhjus oli kindlasti maareformi jõudmine lõppjärku ja kavandatavate raiete kasvu tingis ka metsaseaduse muutumine alates 1. jaanuarist 2005. Seaduse muudatuse kohaselt saab metsateatist uuendus-, harvendus- ja valikraiete kohta esitada vaid kehtestatud metsamajanduskava alusel. Ilmselt kehtestamise nõude kartuses esitati ainüksi 2004. aasta detsembris metsateatise 130 000 tihumeetri raieks. Riigimetsa Majandamise Keskuse metskondade maal on raie-maht viimastel aastatel püsinud sama. Eelmisel aastal raiuti riigimetsamaal

136 320 tihumeetrit kasvavat metsa.

Metsakorraldustöid tehti riigihankega 2004. aastal Järvamaal kokku 3500 ha. Täiendavalt tehti metsakorraldustöid ka metsaomanike enda finantseerimisel.

Metsakaitselisi ekspertiise telliti kokku ligikaudu 450 hektarile erametsamaale ja 52 hektarile riigimetsamaale. Peakahjustused on juuremädanik, tüve- ja okkakahjurid, tuuleheide ja -murd ning ulukite mehaanilised kahjustused. Hulgaliselt on lisandunud kobraste üleujutatud alasid.

Riigimetskondade maal istutati 2004. aastal 280 hektarit ja erametsaomanike maadel 264,7 hektarit metsa, metsakülvi tehti vastavalt 6,2 ja 29,8 hektarit. Metsakultuuride rajamiseks valmistati riigimetsamaal ette 302 ja erametsamaal 387 hektarit maapinda.

Põllumaid metsastati kokku 1,5 hektarit. Seoses avardunud metsandustoetuste taotlemise võimalustega on suurenenud ka erametsamaal metsa uuenduse ja noore metsa hoolduse pindala.

Looduslikule uuendamisele aidati kaasa riigimetskondade maal 23 hektaril ja erametsaomanike maal 109 hektaril. Metsauuendust tehti riigimetsa majandataval maal kokku 278 hektarit ja erametsaomanike maal 299 hektarit.

• Tabel 1. Õigusvastaselt võõrandatud ja erametsamaal planeeritud raie metsateatiste alusel ja kasvava metsa raieõiguse võõrandamise lepingutega.

Oma-valitsus	2003						2004					
	Uuendusraie		Valik- ja muu raie		Hooldusraie		Uuendusraie		Valik- ja muu raie		Hooldusraie	
	Pind ha	Raie-maht tm	Pind ha	Raie-maht tm	Pind ha	Raie-maht tm	Pind ha	Raie-maht tm	Pind ha	Raie-maht tm	Pind ha	Raie-maht tm
Albu	149	18185	9	165	392	9805	172	15062	2,5	30	355	7121
Ambla	202	29553	5	71	149	3592	210	30707	0	0	189	3976
Imavere	136	19083	8	164	162	3757	186	25079	12,5	55	269	5265
J-Jaani	122	20261	0	0	117	2334	127	19444	0	0	137	2122
Kabala	219	25805	2	45	223	4560	213	25287	4	100	230	6498
Kareda	43	5569	5	120	128	2203	80	11935	0	0	113	1683
Koeru	181	20428	5	30	209	4395	199	24636	0	0	223	4863
Koigi	196	28382	5	165	196	3263	234	32360	0,5	30	146	3062
Lehtse	127	18373	2	74	202	4128	185	25515	4,5	148	255	6498
Oisu	89	15255	6	85	134	3096	158	23666	1,3	19	170	3373
Paide	102	9200	0	0	306	6160	261	27400	0	0	552	10050
R-Alliku	72	10430	0	0	150	3131	104	15603	0	0	104	1911
Türi	225	28100	10	190	465	10430	354	34700	0	0	430	8320
Väätša	175	18800	0	0	283	5960	160	14000	7	150	301	6310
Paide linn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Türi linn	3	500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kokku	2041	267924	55	1109	3019	66814	2684	325394	33	532	3480	71052

• Tabel 2. Raied riigimetsamaal

Metskond	2003						2004					
	Uuendusraie		Valik ja muu raie		Hooldusraie		Uuendusraie		Valik- ja muu raie		Hooldusraie	
	Pind	Raie- maht	Pind	Raie- maht	Pind	Raie- maht	Pind	Raie- maht	Pind	Raie- maht	Pind	Raie- maht
Kabala	42	10959	0	0	347	10403	42	10098	0	0	322	8796
Rava	152	23805	0	0	685	12909	158	30535	0	0	487	14489
Türi	133	35963	0	0	355	10091	111	31460	0	0	275	10725
Väätsa	75	15539	0	0	217	5980	103	18569	0	0	189	5948
Kokku	402	86266	0	0	1604	39383	414	90662	0	0	1273	39958

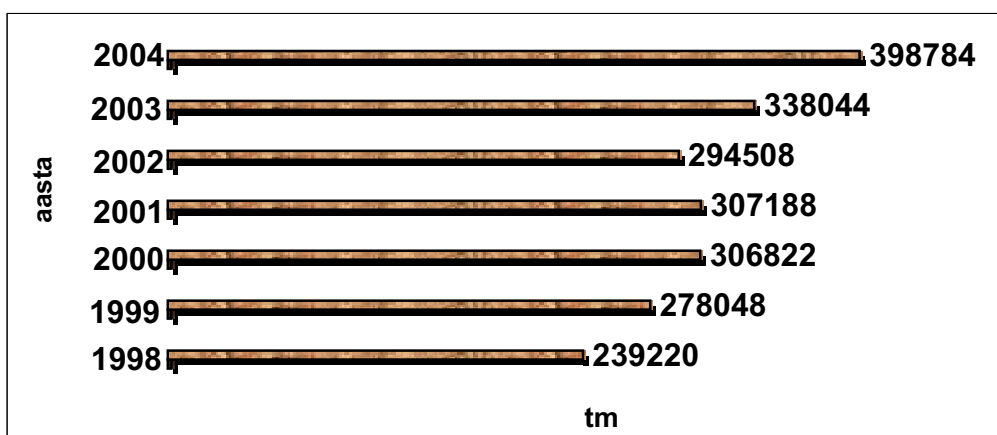
• Tabel 3. Metsauuendustööd Riigimetsa Majandamise Keskuse metskondades 2004. aastal

Metskond	Metsaistutus- ja külv, looduslikule uuendusele kaasaaitamine 2004. a.	Metsakultuuride täiendamise pind ha
Rava	90	32,4
Türi	85	30
Väätsa	39	15
Kabala	65	60,4
Kokku	279	137,8

Järvamaa keskkonnateenistuse metsateatiste registrisse tehti 2004. aastal 7258 kanderida metsaomanike plaanitavate tööde kohta. Erametsa

metsateatiste kirjeid oli 5715 ja riigimetskondade kirjeid 1570.

• Joonis 1. Kasvava metsa raie Järvamaa erametsamaal metsateatiste alusel 1998–2004

6.10. Energeetika

Alates 2004. aastast peab Eesti Energia klientide arvestust tarbimiskohtade arvu järgi, st kui ühel kliendil on Järvamaal korter, suvila ja talu, siis kliente on üks, aga tarbimiskohti kolm. Seni toodi klientide arvu all välja Järvamaa kliendid, hoolimata sellest, mitu tarbimiskohta tal on. Seega ei ole 2004. aasta klientide arv võrreldav

eelmiste aastate vastavate andmetega. Tarbitud elektrienergia osas jäi arvestus endiseks.

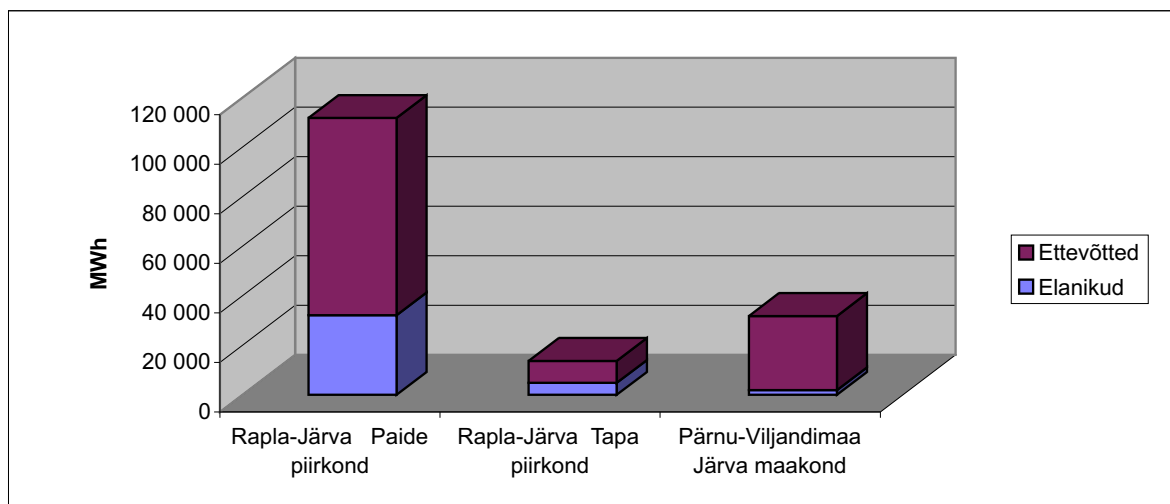
Võrreldes 2003. aastaga suurenes 2004. aastal elektrienergia tarbimine Järvamaal 2,7%, sealhulgas ettevõtete osas 3,8%, elanike osas aga vähenes vastav näitaja 0,6%.

• Tabel 1. Eesti Energia klientide arv ja elektrienergia tarbimine Järvamaal 2004. aastal

Elektrivõrk (piirkond)	Klientide (tarbimiskohtade) arv		Tarbitud elektrienergiat (MWh)		
	Elanikud	Ettevõtted	Elanikud	Ettevõtted	Kokku
Rapla-Järva Paide piirkond	14664	2012	32 076	79 733	111 809
Rapla-Järva Tapa piirkond	2159	388	4 777	8 899	13 676
Pärnu-Viljandimaa Järva maakond	830	108	1 812	29 994	31 806
Kokku	17653	2508	38 665	118 626	157 292

Allikas: Eesti Energia Rapla-Järva müügisektor

• Joonis 1. Elektrienergia tarbimine elektrivõrgu piirkondades Järvamaal 2004. aastal

6.11. Ehitus

2004. aastal anti Järva maakonnas kasutusloba 13 eluruumile, milles on kokku 1774 m² pinda. Kõik kasutusse lubatud eluruumid asuvad ühepere-, kahepere- või ridaelamutes, korterelamuid käiku ei rakendatud. Kasutusloa saanud eluruumide arv jääb 2003. aasta tasemele, kuid pinda nendes kokku on 18% vähem kui 2003. aastal valminud elamuruumides.

2004. aastal sai kasutusloa 28 mitteeluhoonet,

milles on kasulikku pinda kokku 14 759 m². Rakendatud mitteeluhoonete arv vähenes võrreldes 2003. aastaga 42%, kasulikku pinda kokku on nendes aga 41% rohkem kui 2003. aastal rakendatud mitteeluhoonetes. Rakendatud kasulikus pinnas on võrreldes 2003. aastaga oluliselt suurenenud tööstushoonete osakaal ja vähenenud põllu-, metsa-, jahi-, kalamajandushoonete osakaal.

• Tabel 1. 2004. aastal kasutusse lubatud eluruumide arv ja pind

	Eluruumide arv		Eluruumide pind, m ²	
	Elamud kokku	sellest ühepere-, kahepere- ja ridaelamud	Elamud kokku	sellest ühepere-, kahepere- ja ridaelamud
Kogu Eesti	3 105	1 098	277 071	153 947
Harju maakond	1 976	523	174 083	80 901
Tallinn	1 479	216	117 999	36 176
Hiiu maakond	34	12	2 179	1 112
Ida-Viru maakond	40	40	4 655	4 655
Jõgeva maakond	17	17	1 965	1 965
Järva maakond	13	13	1 774	1 774
Lääne maakond	24	20	2 648	2 398
Lääne-Viru maakond	26	21	2 939	2 682
Põlva maakond	11	11	1 378	1 378
Pärnu maakond	389	112	28 366	14 206
Rapla maakond	22	22	2 424	2 424
Saare maakond	53	53	6 205	6 205
Tartu maakond	375	154	35 534	23 024
Valga maakond	53	29	4 323	3 210
Viljandi maakond	36	36	4 375	4 375
Võru maakond	36	35	4 223	3 638

Ehitusregistri andmed

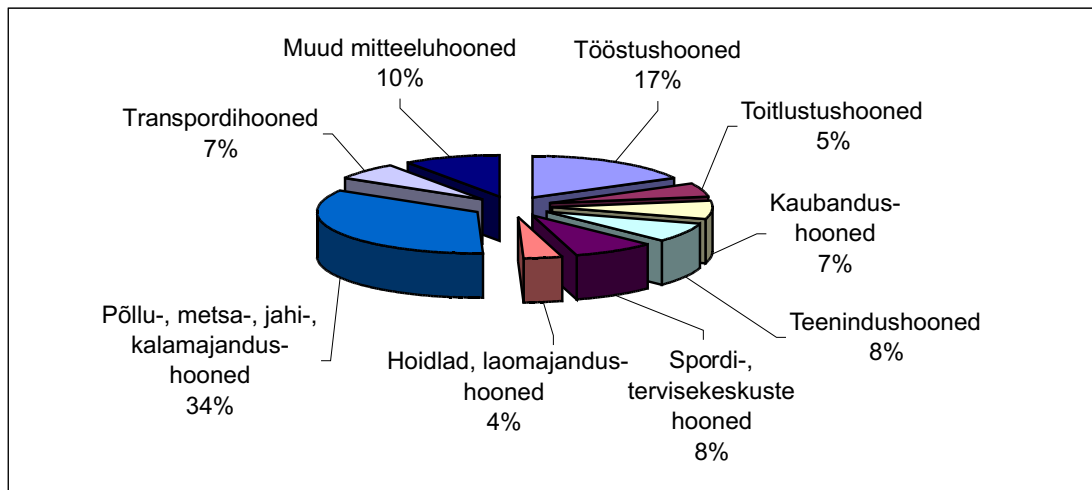
• Tabel 2. Järva maakonnas 2004. aastal ehitus- ja kasutusloa saanud mitteeluhooned

Hoone tüüp	Ehitusloa saanud			Kasutusloa saanud		
	Hoonete arv	Kasulik pind m ²	Kubatuur m ³	Hoonete arv	Kasulik pind m ²	Kubatuur m ³
Mitteeluhooned kokku	53	32472	241313	28	14759	73266
Tööstushooned	5	13716	111662	3	2541	15563
Majutushooned	2	499	1723	0	0	0
Toitlustushooned	0	0	0	2	766	2318
Kaubandushooned	5	3363	25955	2	1061	7694
Teenindushooned	1	258	1269	1	1134	7200
Tervishoiuhooned	0	0	0	0	0	0
Hooldusasutuste hooned	0	0	0	0	0	0
Haridus-, teadushooned	0	0	0	0	0	0
Kultuurihooned	1	49	220	0	0	0
Spordi-, tervisekeskuste hooned	1	1228	10420	1	1228	10420
Kultushooned	0	0	0	0	0	0
Kontori-, haldushooned	0	0	0	0	0	0
Hoidlad, laomajandushooned	4	2776	19573	2	562	2575
Energia-, veevarustushooned*	0	0	0	0	0	0
Põllu-, metsa-, jahi-, kalamajandushooned	8	8571	61424	2	5032	19349
Transpordihooned	2	416	2249	3	1004	3449
Side-, radio- ja televisioonihooned	0	0	0	0	0	0
Muud mitteeluhooned	24	1596	6818	12	1431	4698

* Alates 2003. aastast koos tööstushoonetega

Ehitusregistri andmed

• Joonis 1. 2004. aastal kasutusloa saanud mitteeluhoonete kasuliku pinna osatähtsus

• Tabel 2. Planeeringutegevus kohalikes omavalitsustes

Kohalik omavalitsus	2004. a. kulud planeeringutegevuseks	Üldplaneeringu olemasolu
Albu vald	0	Kehtestatud 22.09.1995
Ambla vald	15,6	Kehtestatud 21.09.1995
Imavere vald	152,9	Kehtestatud 15.06.1995; algatatud 18.11.2004
Järva-Jaani vald	0	Kehtestatud 29.06.1995
Kabala vald	0	Algatatud 30.04.1998
Kareda vald	0	Kehtestatud 04.04.1996
Koeru vald	0	Kehtestatud 18.11.1999; algatatud 18.11.2004
Koigi vald	0	Algatatud 11.11.2004
Lehtse vald	142,5	Algatatud 18.02.1999
Oisu vald	8	Ei algatata enne ühinemist
Paide vald	45,1	Kehtestatud 28.03.1996; algatatud 21.05.1998
R-Alliku vald	0	Algatatud 25.11.2004
Türi vald	117,7	Ei algatata enne ühinemist
Väätsa vald	0	Algatatud 27.01.2005
Paide linn	207,8	Kehtestatud 10.10.2002
Türi linn	32,8	Kehtestatud 08.10.1999
Kokku:	722,4	x